

Роман ОФЦИНСЬКИЙ,
доктор історичних наук,
професор кафедри
історії України УжНУ

СКАЗАННЯ ПРО ТРИСТА СПАРТАНЦІВ

В ОЧІКУВАННІ ВИБОРІВ

27 травня 2007 р.

Указ президента України від 2 квітня 2007 р. про позачергові вибори Верховної Ради заставив укотре відверто проаналізувати реальну ситуацію в державі останніх років без оглядання на тих, хто має правду, і винних. Дефінітивне питання про те, хто порушив Конституцію, відразу стало вторинним, тому небезпідставно аналітики розглядели черговий етап незакінченої боротьби України за право самовизначення між Євразією під верховенством Росії та двоголовим Заходом (США і ЄС), а парламентські вибори — народним референдумом на користь однієї з цих систем цінностей.

“ІДІТЬ ЗАРАДИ ГОСПОДА БОГА!”

Уперше Україна познайомилася з достроковим припиненням повноважень парламенту ще 1994 р. До нього готувались заздалегідь і тотально. Депутатів усіх рівнів, міських, селищних і сільських голів вибирали трьома місяцями раніше президента. Ексклюзивній кампанії 2007 р. відвели 60, а точніше 57 днів — від 3 квітня до 27 травня. Оскільки вітчизняний політикум звик до безпечних чотири-п'ятирічних “теплих ванн”, а не до швидких звітувань електорату, то вкласлися у виборчий календар забажали не всі.

Проте в усіх задекларованих позиціях ідеться про вихід з електорального лабіринта без силових загроз. На Заході та Сході (в українському і світовому вимірах) умить діагностували хворобу росту демократії, внаслідок чого проходить оптимальна шліфівка політичної системи в Україні, котра пройшла санацію, на жаль, незавершеною Помаранчевою революцією.

Не випадково головні канали вітчизняного телебачення орієнтовані на несподіваний конструктив соломонових рі-

шень президента України, господаря ситуації в столиці, де його неповороткі опоненти прем'єр — В. Янукович і спікер О. Мороз — не спромоглися на публічний прорив у соціальних симпатіях, чаклюючи над перетворенням В. Ющенка в церемоніальну фігуру.

Президент одразу посів морально виграшну нішу, апелюючи до розсудливості народу. І отримав схвалення керівників чисельних конфесій (православних Київського патріархату, греко- і римо-католиків, євангелістів і баптистів). Коаліційна більшість Верховної Ради не на жарт розсердилася і, не повірите, пожалілася Папі Римському Бенедиктові XVI за “втручання деяких представників католицької церкви в політичні процеси в Україні”.

Спікер і прем'єр упали в революційну прострацію і контрреволюційний штопор одночасово. Вони віддали власну долю на поталу копіювальному інтелекту, мавпуючи дійсність із трирічним спізненням. Послухати доволі знайому риторику поквотно звозять тисяч десять-п'ятнадцять “професійних демонстрантів”. Із неблатним креативом важкувато. Доводиться крутити совковий шансон і пригадувати фольклор радянських піонерів — майбутніх будівничих комунізму. Утім, атеїзм відійшов. На Майдані в пасхальну неділю освятили паски для близько тисячі прихильників коаліції — втричі менше, ніж очікували депутати-регіонали.

Письменниця Оксана Забужко в німецькій газеті Die Welt 11 квітня 2007 р. резонно назвала “біло-синій” Майдан “третьосортною симуляцією Помаранчевої революції”, результатом чого став “патетичний фарс”. Годиться додати, що й сама назва цих акцій якась дріб'язкова — “мітинги прибічників парламентсько-урядової коаліції”. На них інколи промовляв прем'єр В. Янукович, схвильований “повторенням 2004 року” і втратою ґрунту під країною, “про яку ми з вами мріємо”, додамо словами В. Ющенка, “на купленому майдані за 40-100 гривень”.

Цій мрії, зокрема, слугувала підігнана статистика “коаліційного” міністерства внутрішніх справ, яке на 17.00 11 квітня 2007 р. нарахувало на Майдані незалежності до 27 тис. мітингувальників на підтримку коаліції, а на Європейській площі — до 4 тис. опозиціонерів. Попереднього разу, 31 березня, за даними міліції, на мітинг опозиції на Майдан прийшло 25-27 тис., хоч було більше 100 тис. На Європейській тоді показало число від 30 до 35 тис. коаліціоністів при реальних 10 тис.

За визначенням, пересічна конституція є договірним політичним документом. Основний Закон України, недосконало поправлений у рамках грудневого компромісу 2004 р., взяв у постреволюційні заручники всю верхівку. Ця годинникова міна спрацювала в умовах реставраційного реваншу. Із подібних закономірностей виплетено мереживо всесвітньої історії, до якої в пошуках аналогій нерідко звертаються зацікавлені та сторонні. Хто і які б зараз не перехоплював лозунги, проте у зверненні до норми прямої демократії мобілізаційні приманки про узурпацію влади і державний переворот не читаються ні між, ні за рядками.

Перші тривожні ночі та дні, проведені урядом і парламентом поза робочим часом, виявилися шаржем на назву і сутність репрезентантів законодавчої та виконавчої влади. Антикризисна коаліція поспішила перейменуватися в Коаліцію національної єдності. Ця залізобетонна єдність справжньою метою має слабко замасковану кадрову, фіскальну й кримінальну помсту за недавню електоральну поразку. На цьому застиглому моноліті під покровом корумпованого парламентаризму легко відновити ключові елементи тотального контролю за державою і суспільством. Тому й раніше парламент без гризот сумління незаконно заборонив Конституційному Суду розглядати політреформу, потім прийняв закон про Кабінет міністрів з неконституційними положеннями, а з подачі прем'єра перестали фінансувати міністерство закордонних справ, витискаючи міністра Бориса Тарасюка.

На інше копіювальний інтелект екс-вихованців номенклатури не запрограмований.

Мужній крок президента, котрий "раптово перетворився на Кромвеля", навернув зрадливу еліту до еталонів світової демократії (The Daily Telegraph, 4, 11 квітня 2007 р.). У 1653 р., коли гетьман Богдан Хмельницький переходив на московську орбіту, лорд-протектор Олівер Кромвель знаменито розпустив британський парламент: "Ви дуже довго засідали, зробивши при цьому мало хорошого. Пора покінчити з вами. Ідіть заради Господа Бога!" Але повернемося на рідний ґрунт сучасної історії.

**"...БОЛИТЬ СЕРЦЕ,
А СЛЪОЗИ НЕ ЛЛЮТЬСЯ", —**

співала Наталка Полтавка з однойменної соціально-побутової драми 1819 р., котру Іван Котляревський означив "оперой малороссийской в 2-х действиях". Дійових осіб у ній небагато — шестеро мешканців села на річці Ворскла поблизу Полтави. Її нескладний сюжет із щасливим фіналом соковито відображає умонастрої наших сучасників, які зненацька спіткнулись на здавалось уже протореній дорозі. І теж узялися писати "оперу" на кшталт інтимного соціалістичного лібрето аграрного экс-міністра О. Барановського, писаного мовою російською:

*Обманчив Юлин внешний вид,
поскольку в женской плоти хрупкой,
натура Юлина таит
единство арфы с мясорубкой.*

Для лідера опозиції нехарактерно лізти в чужу кишеню за римованим словом. У The Guardian 5 квітня 2007 р. Ю. Тимошенко звинуватила В. Януковича в підготовці конституційного перевороту, що позбавляв повноважень Ющенка. Опір авторитарному сповзанню підсилив непоступливий середній клас, який нарощує мускули в умовах економічного зростання.

Справді. Для удару коаліції у відповідь вибрано вдалий момент, коли соціум і бізнес занепокоїлися народженню небезпечної монополії, що простежується у коаліційному фундаменті нового державного режиму.

Справа тут не в амбіціях чи вольових якостях В. Ющенка. Попри перекваліфікацію на захисника законності, В. Янукович знову програв на рівні етнопсихологічних структур. Сучасні українці сторожко сприймають силові сценарії та концентрацію влади. Україні царська традиція не притаманна, а гетьманів чи державних утворень співіснувало відряду декілька, як тільки ініціатива і безпека вільних людей ставилися під загрозу. І традиційно запрошували міжнародних посередників. У цьому слабкість України в минулому, але сила в часі теперішньому.

Прекрасно, що 5 квітня на прес-конференції для іноземних і вітчизняних медіа В. Янукович не наважився вимовити прізвище канцлера нейтральної Австрії — спонтанну креатуру на роль миротворця. 28 лютого в Берліні він умудрився переписати паспорт экс-президента Ріхарда фон Вайцзеккера, назвавши його "Вайцербергом" із другої спроби. Уявіть собі обличчя канцлера Альфреда Гузенбауера, коли б, називаючи його, український прем'єр спіткнувся на буквах і складах. Натомість він приніс у жертву міністра закордонних справ Росії, сплутавши С. Лаврова з його попередником С. Івановим.

Погоджуюсь, конституційна обґрунтованість указу президента про розпуск парламенту не була бездоганною. Але коаліція спробувала у неправовий спосіб знести балансоутворюючі бар'єри задля необмеженої влади клану прем'єра. Хоч дострокові вибори суттєво не змінять рівноваги двох орієнтацій (на Схід і на Захід), проте усувають демократичні дефіцити, акцентуючи на першому з трьох можливих сценаріїв: компроміс, капітуляція, насилля.

Хоча відчутний подих і переживання недаремної Помаранчевої революції, проте вуличні протести видаються полуденною тінню 2004 р. Їх учасники не жадають розбагатіти невітленими обіцянками, а покращити собі життя вже сьогодні, принаймні кількома десятками гривнів. Австрійській Die Presse 3 квітня 2007 р. один із демонстрантів

Партії регіонів назвав гривневий еквівалент 23 євро за кожну ніч, проведену в наметах.

"Я тут тільки тому, що працюю на металургійному заводі, власник якого, олігарх, підтримує Януковича, — сказав у The Guardian 5 квітня 2007 р. 27-літній Льоша з Кривого Рогу. — Нас 40 осіб привезли сюди на автобусі. Платять нам по 100 гривень у день. Але я особисто його не підтримую. Мені просто не хотілося втрачати роботу. А так як за Тимошенко". Лідерка БЮТ одразу зацікавилася мобілізованими коаліцією, котрі мерзли у наметах і яким не возили гарячої їжі. Їм обіцяли 300 гривень, але платили тільки 70.

**"ОНА ПРИВОДИТЬ В ДОВОД
ЗНАКОМСТВО ВОЛА З ВОЛОМ", —**

нарікав на Наталку Полтавку в душевному сум'ятті дрібний судовий урядовець — возний Теретваковський. Коаліціанти мусять відмиватися і запускати фривольні версії, тотожні дармовим "три по сто" для поливальників на Великодні свята. Вони вимушені, по-перше, персоналізувати конфлікт, вдаючись до образу демона в жіночій подобі, по-друге, трактувати розпуск парламенту як незаконний акт посадового відчаю, щоб зашкодити успішному уряду.

Прибічники Віктора Януковича не приховували, що харизматична Юлія Тимошенко є головним ворогом, бо повторно прагне поста глави уряду. Приміром, экс-міністр юстиції, виключений з фракції "Наша Україна" народний депутат Сергій Головатий різко засудив демонічний "план Тимошенко" зі знищення "двох Вікторів".

Раніше подібних лицарів абсурду в "Нашій Україні" вистачало, чутливе серце Віктора Ющенка ледве вирвалося з їх довірливого шепоту.

Тим часом у своєму коронному жанрі розкृतого інтерв'ю лідерка опозиції не пошкодувала експресії. Перериваючи своє французьке турне, вона встигла в Парижі 30 березня телеканалу France 24 прояснити логіку сподіваного бліцкригу. Ускладнення, пов'язані з синьо-білим реваншем, Ю. Тимошенко порівняла з останнім нападом лихоманки, після чого зазвичай одужують. Удома жаданий указ прокоментувала без використання медичних знань: "Я щаслива, що президент виконав свій конституційний обов'язок".

У захваті від рішучості нерішучого В. Ющенка перебували мільйони громадян. Їх не треба додатково переконувати, що підкилимна перевербовка депутатів спрямована на нейтралізацію президента. 3 квітня у Києві перед зарубіжними послами Ю. Тимошенко обурилася розмірами хабарів: "Я працюю в парламенті вже четверте скликання. І можу сказати: ніколи в політиці не ходили такі гроші!" Кореспонденту The Times вона назвала звабливі суми (5 млн. амер. дол.), обіцяні деяким депутатам її фракції, якщо допоможуть Партії регіонів на шляху до конституційної більшості (заповітні 300 мандатів). Опісля Конституцію в парламенті корегували б у ручному режимі. Тому й завдано контрудар.

В інтерв'ю у Newsweek 8 квітня 2007 р. Юлія Тимошенко знайшла глобальніші аргументи. Дострокові вибори Верховної Ради є для неї єдиним способом врятувати Україну від натиску Росії, котра держить свого годоувандя В. Януковича за горло. Проте Кремль утримався від менторських спокус. Президент Росії Володимир Путін тепер нікого не вітав і не обнадіював, провів лише телефонну розмову з колегою Віктором Ющенком аж 6 квітня, підкресливши щире зацікавлення "у швидкій нормалізації обстановки". Випустила пару тільки нижня палата російського парламенту. Державна Дума ухвалила резолюцію про "неконституційність" указу В. Ющенка, а її делегація провідала побратимів із Верховної Ради.

Ще покаже час, чи прийшла пора незалежних політиків, відданих лише рідному народу, як обнадіяла Ю. Тимошенко. Наразі ясно, що українська нація є самодостатньою. Її не раз хотіли опустити нижче плінтуса або залучити технічними аутсайдерами. Не вдалося. Парламентські вибори в березні 2006 р. засвідчили високу політичну культуру громадян України, яким нав'язали вибір із 45-ти

партій та блоків. Вибрали п'ятьох. І зараз українці не помиляться. Шкода виконавців старих апокаліптичних пісень про адміністративно-політичний розкол. У всіх країнах наявна електоральна специфіка на рівні стабільних регіональних симпатій. Це природно.

“НЕ ДУЖЕ ДОВІРЯЙ СВОЄМУ СЕРЦЮ: СЕЙ ВІЩУН ЧАСТО ОБМАНЮЄ”, —

радила ефективний засіб для профілактики жахрайств бідова вдова Горпина Терпилиха. Перший квітневий тиждень 2007 р. президент Віктор Ющенко, прем'єр Віктор Янукович і лідер опозиції Олія Тимошенко присвятили міжнародному іміджу. Вони розмовляли з іноземними послами і журналістами, главами держав.

Найбільший інтерес викликала наступальна позиція непоступливого президента. Зокрема, В. Ющенко дав інтерв'ю світовим газетам The Guardian (Великобританія), La Repubblica (Італія), Frankfurter Allgemeine Zeitung (Німеччина), El Pais (Іспанія), Le Figaro (Франція), а у The Financial Times (Великобританія), Rzeczpospolita (Польща), Corriere della Sera (Італія) та Le Figaro розмістив статтю “Відповідь на кризу в Україні має бути жорсткою” (3 квітня). Йшлося про те, як правляча коаліція прагне владної монополії, коли результати виборів зобов'язують працювати на партнерській основі. Він згадав “велику коаліцію” лівих і правих у Німеччині, приклади “співіснування” у Франції та США, де дотримуються принципу стримувань і противаг.

Як його зрозуміли, піти ва-банк спонукала повзуча рестаурація авторитарно-олігархічного режиму (Le Figaro, 4 квітня; The Times, 5 квітня), лояльного Росії. Навіть запитали про докази підкупу депутатів, які змінили прапор (La Repubblica, 5 квітня). Президент розшифрував останню краплю політичної корупції, заснованої на шантажі, грошах і торгах посадами. Це — група 25 опозиційних депутатів, які готували втечу в коаліційний табір.

Отож увечері 2 квітня 2007 р., точніше о 21.10 у прямому ефірі УТ-1, президент Віктор Ющенко повідомив, що підписав указ про дострокове припинення повноважень Верховної Ради в скликанні внаслідок грубих порушень Конституції України. В основі кризи він бачив три небезпечні тенденції: “ревізію волі народу” (неконституційне переформатування парламентської більшості на основі індивідуального чи групового членства, а не фракцій); “замах на конституційний лад” (постійна практика прийняття нелегітимних рішень для узурпації влади, приміром, Закону про Кабмін); “політика шахрайства” (систематичне недотримання зобов'язань під гаслами про національну єдність). Відзначене кваліфікувалося потенційними загрозами національній безпеці та державному суверенітету, попередити котрі зобов'язує президента його конституційний статус.

Сам указ надрукували наступного дня, що в цілому виявився доволі плідним у державотворчому сенсі. “Офіційний вісник президента” накладом 3 тис. прим. відразу став раритетом. Позачергові вибори призначено на неділю 27 травня 2007 р., розписано заспокійливі побажання народним депутатам не виходити згарячу за межі повноважень, а також відповідні доручення Кабінету Міністрів і Центральної виборчої комісії.

Увечері того ж 3 квітня голова Верховної Ради Олександр Мороз поширив через свою прес-службу коментар, захищаючи право на індивідуальне входження до коаліції та завуальовано викриваючи авантюри уряду Ю. Тимошенко 2005 р.: зростання цін, газові взаємини з Росією, ревальвація курсу гривні. Для нього в 2006 р. Партія регіонів, “Наша Україна”, БЮТ практично нічим не відрізнялися, тому міграція депутатів не могла спотворити результати виборів. Голосування ж у 300 голосів потрібне для загального добра — зміцнення місцевого самоврядування.

Творче доопрацювання цього коментаря вилилось у звернення правлячої коаліції до народу, прийняте вихідного понеділка 9 квітня на позачерговому засіданні Верховної Ради. Посвіжіли гріхи опонентів: давні (спровоку-

вали зростання цін на комунальні послуги) та поточні (шантаж суддів), а також трактовки (спроба держперевороту шляхом незаконно призначених виборів) й аналогії (розкол Югославії). Нарешті з'явилися креативні родинки антикризового менеджменту, хоча й електичні, ніби списані з поеми “Бородіно” М. Лермонтова, де оповідається про трагічний вінегрет із коней, людей та гарматних залпів. Коаліція висловилася за компроміс, одночасно кинувши на шальки терезів дострокові вибори президента і парламенту, референдум щодо вступу в НАТО.

Тут до місця згадати пікантну деталь, яку підмітив лідер “Народної самооборони” Юрій Луценко. Газета “Товариш”, головний друкований орган соціалістів, викреслила свій інтернет-архів 2001-2005 рр., аби спалити за собою мости.

Тижнем раніше спостерігалось заціпеніння. Парламентсько-урядова коаліція була готова повернутись до первинного формату. Розпущена Верховна Рада ще до півночі 2 квітня 2007 р. спеціальною постановою визнала указ таким, що не може бути виконаний через невідповідність Конституції, а міністерству фінансів заборонила дати гроші на вибори. 3 квітня подібне вчинив Кабмін. Його постанову блискавично зупинив президент, указавши на підміну урядом функцій Конституційного Суду. Того ж дня президент провів персональні ротації в Раді національної безпеки і оборони, вивівши О. Мороза (без вказівки посади) і ввівши командувача внутрішніх військ О. Кіхтенка і першого заступника голови СБУ В. Наливайченка.

6 квітня 2007 р. президент увів у дію рішення Ради національної безпеки і оборони “Про суспільно-політичну ситуацію та невідкладні заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян України”, прийняте попереднього дня 12 голосами: президента В. Ющенка, глави його секретаріату В. Балого, секретаря РНБО В. Гайдюка, міністра оборони А. Гриценка, начальника Генерального штабу С. Кириченка, командувача внутрішніх військ О. Кіхтенка, начальника Служби зовнішньої розвідки М. Маломужа, в. о. голови СБУ В. Наливайченка, голови Верховного Суду В. Опоненка, директора Національного інституту стратегічних досліджень Ю. Рубана, голови Національного банку В. Стельмаха, міністра закордонних справ А. Яценюка. Проти голосували міністри фінансів М. Азаров і внутрішніх справ В. Цушко. Утримався генеральний прокурор О. Медведько, а присутній прем'єр В. Янукович, якого зобов'язали виділити ЦВК 340 млн. грн., “під час голосування був відсутній”. На відміну від указу президента тематичні постанови Верховної Ради і Кабміну визнаються такими, що не тягнуть за собою правових наслідків.

І знову прокинувся копіювальний інтелект. Судову естафету Мукачового (Закарпаття) перебрав Феодосія (Крим) і Артемівськ (Луганщина). Але 7 і 10 квітня 2007 р. голови цих міських судів скасували прийняті напередодні рішення, що призупиняли виконання указу президента про вибори.

“І ДУРНЕМ НЕ ТРУДНО ПРИКИНУТИСЬ”, —

зизнався письменний парубок Микола, далекий родич Наталки і Горпини Терпило, проспівавши “Гомін по діброві” — народну думу про геополітичний вибір України (поляками, татарами, турками і росіянами).

Президент Віктор Ющенко поставив уряд у позицію, подібну шаховому цугцвангу — коли необхідно зробити вкрай не вигідний хід (Der Spiegel, 10 квітня). 5 квітня 2007 р. невеселий Віктор Янукович зібрав прес-конференцію для іноземних і вітчизняних журналістів. Для розпуску Верховної Ради він не знайшов жодних об'єктивних підстав, бо коаліційним урядом забезпечено зростання як економіки, так і заробітної плати. Єдиним суб'єктивним джерелом стали складнощі переходу від президентської до парламентсько-президентської форми правління. Попереднього дня перед представниками дипломатичного корпусу в Україні він обстоював порядок денний без виборів до вердикту Конституційного суду, бо, мовляв, його суперечки з президентом стосувалися виключно тактики дій.

Ця теза мало узгоджувалася з промовою прем'єра на сесії Верховної Ради 3 квітня, де таврувався "горезвісний" указ як частина сценарію дискредитації парламентаризму і повернення президентського авторитаризму. Із трибуни В. Янукович спробував кинути прибічникам яскраве гасло, однак його фантазія зав'язла в помаранчевих нетрях і спромоглася копіювально обіграти блискітку "Свободу не спинити!" на довгу кулеметну чергу "Національне єднання, парламентську демократію і економічні зрушення на благо суспільства не спинити!"

Оглядач німецького журналу Der Spiegel не утримався від іронії. Мовляв, ще раніше американські стратеги швидко збагнули, що для цинічного В. Януковича політичний курс є предметом торгу. На Заході від прем'єра В. Януковича й не чекали ринкових реформ у дусі правової держави. При ньому насправді спостерігається повернення до протекціонізму, популізму, посилення державного втручання і контролю.

Офіційне зарубіжжя (Росія, США, головуюча в ЄС Німеччина, міжнародні організації) одностайно виступили за розумний компроміс у відкритих політичних дебатах, позаяк правові позиції і президента, і прем'єра є недосконалими. Однак без нового волевиявлення громадян Україні навряд чи обійдеться. Крапку мав поставити Конституційний Суд. Словами генерального секретаря Ради Європи Тері Девіса, зазвичай "конфлікт краще вирішувати в суді, ніж на вулиці".

Аналогічно міркували головоючий в ОБСЄ міністр закордонних справ Іспанії Мігель Анхель Моратінос, президент Парламентської Асамблеї Ради Європи Рене ван дер Лінден, президент Європейського парламенту Ганс-Герт Поттерінг, міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров, доповідач ПАРЕ Ганне Северінсен, комісар ЄС з питань зовнішніх відносин і європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер. Тільки президент Польщі Лех Качиньський та експрезидент Литви Вітаутас Ландсбергіс категорично висловилися за дострокові парламентські вибори.

"А НАЩО Ж І ОДКЛАДОВАТЬ В ДОВГІЙ ЯЩИК; АДЖЕ МИ НЕ СУДДІ", —

умів вловити кон'юнктуру і прикинутись облесною лисицею виборний Макогоненко з "Наталки Полтавки". Власне, нове випробування для України, як зазначив у The Wall Street Journal 5 квітня 2007 р. учений-україніст Адріан Каратницький, спровокувала несподівано потужна хвиля суспільного невдоволення гегемонією Партії регіонів, що невпинно посилювалася в умовах, коли мас-медіа пропонують громадянам повну інформацію. Надавши політичній еліті шанс радикально самоочиститись, президент легко оперся на Центральну виборчу комісію. До нього залишилися лояльними військові, спецслужби, уся місцева виконавча влада.

Соціолог Віктор Небоженко припустив службове розслідування у Партії регіонів про доцільність купівлі "трьохсот спартанців", бо спікер О. Мороз після 2 квітня ще раз сильно підставив коаліцію, давши моральний доказ правильності досить хиткої юридичної позиції В. Ющенка. Отож указ президента став виглядати імпульсом для посилення демократичних інституцій, а не амбіцією камікадзе. Недаремно президент знову в прямому ефірі звернувся до народу з гарним настроєм. 7 квітня біля Софійського собору він означив розпуск парламенту вимушеною терапією — як "щеплення проти тиранії".

4 квітня 2007 р. Frankfurter Allgemeine Zeitung, не ставлячи під сумнів компетенцію Конституційного Суду, занепокоїлася з приводу тільки однієї проблеми: незалежні судді в Україні вже давно занесені в Червону книгу. Наразі вийшов із себе прем'єр Віктор Янукович, який особисто погрожував голові Конституційного Суду Івану Домбровському.

Засідання щодо легітимності розпуску перенесено з 11 на 17 квітня, коли ще 5 суддів заявили про тиск, зокрема, Верховної Ради, і відсутність умов для неупереджених і правосудних рішень.

ПОЛЕ ПОЛІТОЛОГІ
11 квітня 2007 р. президент видав розпорядження про цілодобову охорону суддів Конституційного Суду в місцях постійного і тимчасового перебування, а ЦВК попросила скоріше розглянути справу. Що ж, зачекаємо. Сподіваюсь, це не буде гра в "довгий ящик". Паралельно В. Ющенко світовим інформантам озвучив три складові компромісу: спільна оцінка процесів, які відбувалися у парламенті; прийняття заходів, аби не допустити узурпацію влади окремими групами людей; консультації опозиції та проурядової більшості задля виборів нового дієздатного парламенту.

"...І ЗАРОБЛЕНУЮ КОПІЙКУ ЗБИВАВ ДОКУПИ...", —

останній (шостий) персонаж парубок Петро, наречений Наталки Полтавки, котрий напрочуд вчасно повернувся з чужини після чотирьох років заробітчанства. І вражений актом безкорисливості срібололюбний Возний зняв матримоніальні претензії. Як ведеться, за вирішення кожного питання встановлена своя ціна.

Уряд В. Януковича фактично не провів економічних реформ, але хоч оживив притік інвестицій (The Wall Street Journal, 6 квітня 2007 р.). Незважаючи на подвійне підняття цін на газ і нафту, Україна економічно зміцнюється, завдячуючи банківському сектору, металургії, хімічній промисловості, роздрібній торгівлі, операціям із нерухомістю. Тому й Віктор Янукович польській газеті Rzeczpospolita 10 квітня 2007 р. звітував про "успіхи у здійсненні політики євроінтеграції".

У той же час міжнародні рейтингові агентства запропонували свої візії. Standard & Poor's переглянуло прогноз зі "стабільного" на "негативний", позаяк якісні фінансово-економічні перетворення не були пріоритетами уряду В. Януковича, а "політична турбулентність" знизить "реформістські амбіції". Fitch Ratings, навіпаки, сподобалися гарні економічні показники. Політичні кризи в Україні досить опосередковано пов'язані з ростом ВВП, а Нацбанк не "обвалює" гривню. Нині, приміром, його валютних резервів (22,8 млрд. дол. США) достатньо, щоб обміняти кожну готівкову гривню.

Проте без ажіотажу не обходиться. Окремі представники роздрібного бізнесу встигли підвищити ціни на бензин на своїх АЗС майже на 10 %, тобто на 25-30 коп. за літр палива — до 4,10-4,15 грн. за літр бензину марки А-95. Водночас економісти схильні бачити ринкові причини: ціновий ріст на світовому ринку нафтопродуктів і стрибок сезонного споживання.

Проти дострокових виборів коаліціанти уперто називали економічний аргумент — непередбачені витрати. Утім, більше втратив бюджет, коли наприкінці березня 2007 р. вони продали 76 % заводу "Луганськтепловоз" без реального конкурсу. ЗАТ "Брянський машинобудівний завод" (Росія) придбав акції за 292,505 млн. грн. Від приватизації держава мала отримати від 400 млн. грн. до 2 млрд. грн.

Народний депутат від Партії регіонів Ринат Ахметов, найбагатший в Україні, був щирим, кажучи по-філософськи, що нестабільність руйнує "вартість країни". І не тільки, мена Максима Курочкіна і т. п.). Небезпеку першими відчували саме конкуренти Р. Ахметова — олігархи, як не парадоксом, що власники і висуванці третього в Україні за величиною концерну "Індустріальний союз Донбасу" (Сергій Тарута) спонукали президента В. Ющенка до сміливого кроку.

Зрештою, солідаризуюся з думкою, що на очах відходять в історію "помаранчевий період" розвитку держави (2004-2006 рр.) і "синя реконіста" Партії регіонів (2006-2007 рр.), об'єднані спільним знаменником — обопільними спробами рейдерським чином приватизувати державу. Відтепер усе виглядатиме інакше — у руслі традиційної демократії. "Глухий кут, у якому не так вже й темно" — з оптимістичним заголовком у The Times 4 квітня 2007 р. складно сперечатися.